Rok akademicki:
2014/15
Jednostka prowadząca:
Instytut Historii WHiDK
Kierunek:
Historia
Specjalność:
Europa Wschodnia
Poziom:
studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne
Nazwa przedmiotu:
Sztuka Europy Wschodniej XIX i XX w.
(Art of the Eastern Europe in 19th and 20th Century)
Język:
PL
Typ przedmiotu:
przedmiot specjalnościowy
Przedmiot obieralny:
nie
Rok studiów, semestr:
rok I, semestr zimowy
Wymiar:
wykład: 30 godz.
Punkty ECTS:
wykład: 2
Forma zaliczenia:
wykład: zaliczenie bez oceny
Prowadzący:
wykład: prof. dr hab. Wasilij Szczukin;
Koordynator sylabusa:
prof. dr hab. Wasilij Szczukin

Sylabus dostępny w ramach:

- Sztuka Europy Wschodniej XIX i XX w. [na kierunku:] Europa Wschodnia (H_EW), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr zimowy
    - [prowadzący wykład:30h/z/2ECTS]: prof. dr hab. Wasilij Szczukin;
- Sztuka Europy Wschodniej XIX i XX w. [na kierunku:] Europa Wschodnia (H_EW), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr letni
    - [prowadzący wykład:30h/z+e/1ECTS]: prof. dr hab. Wasilij Szczukin;

Wymagania wstępne:
Znajomość historii Europy Wschodniej na poziomie licencjatu. Podstawowa znajomość języka rosyjskiego (na poziomie min B2).
Znajomość głównych epok w historii sztuki zachodniej oraz odpowiednich stylów.
Umiejętność recepcji dzieła sztuki.
Cele:
Student powinien orientować się w zagadnieniach związanych z rozwojem sztuki Europy Wschodniej XIX i XX wieku, opisywać jej specyfikę, znać główne prawidłowości i mechanizmy rozwoju. Powinien bez trudu rozpoznawać najważniejsze dzieła sztuki, ich autorów i czas powstania. Powinien kojarzyć nazwisko tego czy innego twórcy i podać podstawowe informacje na temat jego działalności.
Treści kształcenia:
Rozwój sztuk plastycznych (architektura, malarstwo, rzeźba, grafika, fotografia), muzyki i sztuki teatralnej w wieku XIX i XX na terenie Imperium Rosyjskiego (1801–1917), Republiki Rosyjskiej (1917–1922) oraz części europejskiej Związku Radzieckiego (1922–1991). Kultura epoki romantyzmu (1825–1855). Światopoglądy i ideologie: nacjonalizm, okcydentalizm, socjalizm. Powstanie radykalnej inteligencji. Architektura, sztuki plastyczne, muzyka. Powstanie szkoły narodowej w dziedzinie opery i baletu. Kultura epoki realizmu i pozytywizmu (1855–1892). Spektrum ideologiczne. Ekstremalne zjawiska kulturowe: konspiracja, anarchizm, terroryzm. Architektura, sztuki plastyczne, muzyka. Teatr, opera i balet. Osiągnięcie najwyższego poziomu światowego w szeregu dziedzin nauki i sztuki. Kultura Srebrnego Wieku. Spektrum ideologiczne i problem “stylu epoki”. Estetyzm jako wszechogarniająca cecha epoki. Dekadentyzm i awangardyzm. Tradycjonalizm i zalążki ekologii kultury: “Mir Iskusstwa”. Architektura, sztuki plastyczne, muzyka. Życie teatralne. Początki kina. Odnowa choreografii: balet S. Diagilewa. Kultura okresu radzieckiego – etap pierwszy, konstruktywny (1920–1929). Kontynuacja i rewolucyjna zmiana kodów semantycznych. Zjawisko awangardy i jego oblicza. Reakcja tradycjonalistyczna. Marksizm i freudyzm jako zjawiska kulturowe. Architektura awangardowa. Sztuki plastyczne. Muzyka. Sukcesy sztuki teatralnej i filmowej. Życie kulturalne na emigracji. Kultura okresu radzieckiego – etap drugi, kanoniczny (1929–1953/6). Przejawy totalitaryzmu w dziedzinie kultury. Złożoność fenomenu socrealizmu. Architektura, sztuki plastyczne, muzyka. Teatr i kino. Kultura masowa. Fenomen pieśni masowej. Kultura okresu radzieckiego – etap trzeci, destrukcyjny (1953/6–1985). Fenomen odwilży. Sukcesy w dziedzinie nauki, techniki, sztuki i sportu. Osiągnięcia w dziedzinie architektury, sztuk plastycznych, muzyki, sztuki teatralnej i filmowej. Rozwój sztuki nieoficjalnej i nonkonformistycznej. 16. Podstawowe cechy kultury Rosji od początku Pierestrojki do dnia dzisiejszego: postmodernizm i nostalgia. Kultura epoki romantyzmu (1825–1855). Światopoglądy i ideologie: nacjonalizm, okcydentalizm, socjalizm. Powstanie radykalnej inteligencji. Architektura, sztuki plastyczne, muzyka. Powstanie szkoły narodowej w dziedzinie opery i baletu. Kultura epoki realizmu i pozytywizmu (1855–1892). Spektrum ideologiczne. Ekstremalne zjawiska kulturowe: konspiracja, anarchizm, terroryzm. Architektura, sztuki plastyczne, muzyka. Teatr, opera i balet. Osiągnięcie najwyższego poziomu światowego w szeregu dziedzin nauki i sztuki. Kultura Srebrnego Wieku. Spektrum ideologiczne i problem “stylu epoki”. Estetyzm jako wszechogarniająca cecha epoki. Dekadentyzm i awangardyzm. Tradycjonalizm i zalążki ekologii kultury: “Mir Iskusstwa”. Architektura, sztuki plastyczne, muzyka. Życie teatralne. Początki kina. Odnowa choreografii: balet S. Diagilewa. Kultura okresu radzieckiego – etap pierwszy, konstruktywny (1920–1929). Kontynuacja i rewolucyjna zmiana kodów semantycznych. Zjawisko awangardy i jego oblicza. Reakcja tradycjonalistyczna. Marksizm i freudyzm jako zjawiska kulturowe. Architektura awangardowa. Sztuki plastyczne. Muzyka. Sukcesy sztuki teatralnej i filmowej. Życie kulturalne na emigracji. Kultura okresu radzieckiego – etap drugi, kanoniczny (1929–1953/6). Przejawy totalitaryzmu w dziedzinie kultury. Złożoność fenomenu socrealizmu. Architektura, sztuki plastyczne, muzyka. Teatr i

kino. Kultura masowa. Fenomen pieśni masowej. Kultura okresu radzieckiego – etap trzeci, destrukcyjny (1953/6–1985). Fenomen odwilży. Sukcesy w dziedzinie nauki, techniki, sztuki i sportu. Osiągnięcia w dziedzinie architektury, sztuk plastycznych, muzyki, sztuki teatralnej i filmowej. Rozwój sztuki nieoficjalnej i nonkonformistycznej. 16. Podstawowe cechy kultury Rosji od początku Pierestrojki do dnia dzisiejszego: postmodernizm i nostalgia.

Efekty kształcenia:

Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu historii sztuki rosyjskiej, ukraińskiej, białoruskiej i litewskiej.
Ma uporządkowaną wiedzę o powiązaniu dyscyplin historycznych z dyscyplinami koniecznymi do poszerzenia wiedzy (filologia, filozofia, kulturologia, estetyka)
Posiada podstawowe umiejętności pozwalające na aktywne uczestnictwo w dyskusji na temat dziedzin nauki studiowanych w ramach kierunku historia.
Ma świadomość wartości dziedzictwa kulturowego w jego różnorodności, jest świadom odpowiedzialności za jego zachowanie.

Metody i narzędzia dydaktyczne:

Wykład informacyjny, opowiadanie, opis, objaśnienie lub wyjaśnienie; wykład problemowy, klasyczna metoda problemowa, ekspozycja z użyciem komputera i rzutnika, pokaz.

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

Zaliczenie wykładu na podstawie zweryfikowanych list obecności. Student nie może mieć więcej niż 14 godzin nieobecności nieusprawiedliwionej (7 wykładów) w ciągu semestru.
Warunkiem zaliczenia całości przedmiotu jest egzamin pisemny zdany z oceną pozytywną. Egzamin składa się z określenia autora i nazwy dwu fragmentów muzycznych oraz dziesięciu obrazów przedstawiających zabytki architektury i inne dzieła sztuki, z krótkiego opisu jednego z wybitnych działaczy kultury rosyjskiej oraz z odpowiedzi na dwa pytania dotyczące materiału wykładów.
Kryteria oceny na egzaminie: poziom erudycji, umiejętności kojarzenia faktów, rozumienia fenomenu sztuki oraz jej funkcjonowania. Poziom wrażliwości estetycznej.

Lektury podstawowe:

- Łotman J., Rosja i znaki. Kultura szlachecka w wieku XVIII i na początku XIX. Przekład i posłowie B. Żyłko, Gdańsk 1999;
- Jegorow B., Oblicza Rosji. Szkice z historii kultury rosyjskiej XIX wieku. Przekład D. i B. Żyłkowie. Posłowie B. Żyłko, Gdańsk 2002;
- Żadowa Ł., Poszukiwania i eksperymenty. Szkice z historii sztuki rosyjskiej i radzieckiej lat 1910–1930. Z ros. przeł. J. Derwojed i J. Tasarski, Warszawa 1982.

Lektury uzupełniające:

- Bilington J.H., Ikona i topór. Historia kultury rosyjskiej, Kraków 2008;
- Figes O., Taniec Nataszy. Z dziejów kultury rosyjskiej, Warszawa 2007;
- Sadowski J., Między Pałacem Rad i Pałacem Kultury. Studium kultury totalitarnej, Kraków 2009;
- Szczukin W., Na dół, do nieba. Utopijny dyskurs w architekturze i wystroju moskiewskiego metra (1935–1954), [w:] Homo utopicus, terra utopica. O utopii i jej lekturach. Pod red. E. Paczowskiej i J. Sadowskiego, t. I, Warszawa 2007, s. 205–220 („Obóz” 2007, nr 45/46).

Uwagi: